

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Haber-Yorum

Israr ve İptal Arasında Belirsiz Amerikan Stratejisi ve Tayvan!

Haber:

ABD Temsilciler Meclisi Başkanı Nancy Pelosi Tayvan'ı ziyaret etti, Tayvan Devlet Başkanı Tsai Ing-wen ve başkent Taipei'de bir dizi önde gelen yetkiliyle bir araya gelerek Amerika'nın Tayvan'a olan bağlılığında kararlı olduğunu ve onu terk etmeyeceğini teyit etti. Tayvan Devlet Başkanı ile iki ülkenin ekonomik ve güvenlik ilişkilerinin derinleştirilmesi ve ortak demokratik değerlerin savunulması konularını görüştiklerini söylediği gibi Twitter hesabından, Amerika'nın gelecek on yıllar boyunca Tayvan halkına olan bağlılığında kararlı olduğunu da ekledi. Bunun ardından 5 ABD'li milletvekili Tayvan'a ziyaret için geldiler ve Tayvan Boğazı'nda artan gerilimler ışığında Tayvan'a olan desteklerini göstermek için Tayvan Devlet Başkanı Tsai Ing-wen ve diğer milletvekilleriyle görüştüler.

Yorum:

Tayvan, Kuomintang (Çin Milliyetçi Partisi-KMT) hükümetinin 1949 yılında Çin anakarasındaki otoritesinin Komünist Parti güçleri önünde dağılmasından sonra kaçmasının ardından Çin'in geri kalanından ayrı bir varlık olarak ortaya çıktı ve bu grup Çin'in tamamını temsil ettiğini iddia ederken Komünist Parti hükümeti ise tüm Çin topraklarının tek temsilcisi olduğunu iddia etti. Bu nedenle tek Çin politikası, her biri tüm Çin topraklarının resmi ve meşru temsilcisi olduğunu iddia eden iki rakip arasındaki bir anlaşmanın konusu olup genel olarak tek Çin politikası, 1990'ların başına kadar Tayvan'ın resmi politikası olarak kalmaya devam etmiştir. Zira Tayvan'ı kuran Kuomintang Partisi, hem Çin Halk Cumhuriyeti'nin hem de Çin Cumhuriyeti'nin tek bir Çin varlığı üzerinde anlaşmalarını ancak Çin'in, Çin Halk Cumhuriyeti tarafından mı yoksa Çin Cumhuriyeti (Tayvan) tarafından mı temsil edildiği konusunda anlaşamadıklarını vurguladı.

Konuları açıklığa kavuşturmak için şöyle diyelim: 1979'da Jimmy Carter başkanlığındaki Amerika Birleşik Devletleri, Çin Cumhuriyeti'nin tanınmasını iptal etti, Çin'in tek temsilcisi olarak Pekin hükümetini tanıdı ancak Çin'in Tayvan üzerindeki egemenliğini tanımayı reddetti. (ABD Stratejik ve Uluslararası Araştırmalar Merkezi (CSIS)). Bu da Washington'un, Pekin'in egemenlik talebini onaylamadığı ve Çin Cumhuriyeti'nin bağımsız ve egemen bir devlet olduğu konusunda Taipei ile aynı fikirde olmadığı anlamına gelmektedir.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin tanınmasının ardından, 1979'daki ABD Kongresi, ada ile ilişkileri ve ABD'nin güvenlik ve ticari çıkarlarını düzenleyen "Tayvan İlişkileri Yasası"nı kabul etti. Dolayısıyla ABD Dışişleri Bakanlığı'na göre Tayvan, "önde gelen bir demokrasi ve teknolojik güç olarak, ABD'nin Hint-Pasifik bölgesinde önemli bir ortağıdır." Kongre kararına göre, ABD'nin Pekin'deki daha büyük silahlı kuvvetlere karşı kendi savunmasını sağlamak için Tayvan'a askeri malzeme satması gerekiyor.

Belirsizlik stratejisi, Tayvan'ı Çin'e iade etmeyi reddettiği bir zamanda Birleşik Devletler tarafından kasıtlı olan bir konudur. Bu meselenin gerçeği ise, politikasının belirsizlikten uzak olmasıdır. Aynı zamanda ta başından beri kelimeler ve zamanla oynayarak ve kalbi olan herkes için net olan bir Çin hikayesi anlatarak kaçamak bir üslup kullanıyor. Aksi halde Tayvan ile anlaşmalar yapıp onu savunmaktan, ona silah sağlamaktan ve kuvvete başvurması halinde Çin'i tehdit etmekten bahsetmenin ne anlamı var ki?! Ayrıca Amerika,

en iyi bir zamanlamayla işlerin olduğu gibi kalmasını sağlamak için, yönetim sahibinin zihniyetinin açık bir cahilliğine dayanan muğlak bir stratejiyle Çin'i onlarca yıl boyunca manipüle edebilmiştir.

Harvard Üniversitesi Fairbank Çin Politikaları Merkezi'ndeki Tayvan Çalışmaları Çalıştayının direktörü Profesör Steve Goldstein şöyle diyor: Bu politika "bir tür çifte caydırıcılık yaratıyor; her iki taraf da olası ABD müdahalesi yoluyla statükoyu tehlikeye atmakta isteksizken karşı tarafın statükoyu tek taraflı olarak değiştirmeye çalışmayacağını güvenini hissediyor. Sonra Tayvan, durumu tersine çevirme konusunda isteksizdir. Çünkü Çin anakarasından haksız bir saldırı durumunda destek alacağını biliyor. Ayrıca Çin de, olası ABD müdahalesinden korktuğu için statükoyu değiştirme konusunda isteksizdir."

Ancak Çin'in ilhak yaklaşımından ve isyancı toprakların vatana geri dönüşünden bahsetmesi, bazılarının ABD'nin belirsizlik politikasından geri çekildiğini düşünmesine neden oldu. Oysa Amerika, Çin'in siyasi zihniyetinin ve iğrenç vakıasının zayıflığının, ABD'nin askeri müdahalesinden korkmasının ve Amerika'nın da bunun farkında olmasının bir sonucu olarak hala bunun üzerinde kararlıdır. Bu yüzden Amerika Çin'e karşı sert açıklamalar yaptı, askeri müdahalede bulunma ve Tayvan'a destek verme tehdidinde bulundu. İster bunlar, Biden, Pelosi veya Kongre üyeleri tarafından yapılan açıklamalar olsun isterse bu politikanın, Çin'in ABD'nin askeri müdahale arzusunu ciddi şekilde hafife almasına ve aynı zamanda Tayvan'ın endişelenmesine neden olacağı şeklinde Hint-Pasifik bölgesindeki istikrarsızlığı desteklediğini belirten bir makale yazan eski Japonya Başbakanı Şinzo Abe gibi Amerika'nın bölgedeki müttefikleri tarafından yapılan açıklamalar olsun fark etmez.

Abe, "Rusya'nın egemen bir devlet olan Ukrayna topraklarına yönelik saldırısına rağmen" uluslararası toplumun nihayetinde Rusya'nın Kırım'ı ilhakına rıza gösterdiğini de ekliyor ve sözlerini, dünya ülkelerinin çoğunluğunun Tayvan'ı egemen bir devlet olarak tanımadığı göz önüne alındığında, Çinli liderlerin ülkelerinin bir parçası olarak gördükleri toprakları ilhak ettikleri takdirde dünyanın daha hoşgörülü olacağına güvenmelerinin şaşırtıcı olmayacağı şeklinde sürdürüyor.

Sonuç olarak belirsizlik politikası hala sabittir ve işlerdeki sabitlik şu an olduğu gibi güzel bir şekilde meyvesini veriyor. Bu da Çin'in ölüm kalım meselesi olarak gördüğü en ciddi soruna karşı bile ne kadar zayıf olduğunu yansıtıyor. Dolayısıyla bu zayıflığın, bölgede dahili ve harici olarak Çin üzerinde ve on yıllardır Çin'e yönelik tek stratejik çevreleme politikasının istikrarında etkileri ve yansımaları olmuştur. Ancak Çin bir risk alır ve Tayvan'ı zorla ilhak ederse, o zaman Amerika belirsizlik politikasını iptal edecek ve bölgedeki müttefikleriyle Tayvan'ı savunacaktır. Bu ise istenen başka bir hedeftir. Yani Çin'i zorla Tayvan'ı ilhak etmeye ve Amerika'nın Çin'e karşı tüm kartları, araçları ve ajanları harekete geçirmeye çalışarak yapacağı çevreleme stratejisinin başka bir şeklidir. Bu açıktır ve görünen o ki kendi bakış açısına göre Çin'e bu hatayı yaptırmaya çalışıyor. Çünkü çevreleme politikasına tüm biçimleri ve araçlarıyla tepki vererek, ilgilenerken ve etkinleştirerek daha güçlü olacaktır. Ancak Çin, yüksek sesle tehdit etmeye devam eder ve ölüm kalım meselesi olarak gördüğü bir meselede sadece bazı yaptırımlarla yetinirse, o zaman stratejik belirsizlik politikası kalmaya ve genişlemeye devam edecektir.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Hasan Hamdan